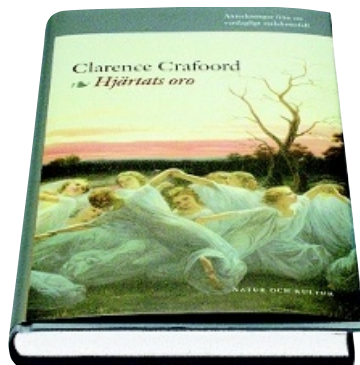

Själsliga aspekter på hjärtsjukdom

Clarence Crafoord. **Hjärtats oro**. 231 sidor. Stockholm: Natur och Kultur; 2004. ISBN 91-27-09903-2.

Recensent: Gregor Katz, f d klinikchef BUP Danderyds sjukhus, Stockholm.

II En februarinatt för omkring fyra år sedan drabbades Clarence Crafoord av en mycket obehaglig, svårlokaliserad olustkänsla. Hustrun Gunnel, även hon läkare, vaknar och anar oråd. De tar taxi till närmaste sjukhus. På akuten blir han raskt omhändertagen. Trots den atypiska symtombilden konstateras en hjärtinfarkt.

När Crafoord protesterar med att han inte har några typiska smärtor klipper läkaren av med ett kort: »Det är bara att kapitulera, från och med nu tar vi hand om dig.« Dessa ord blir en lång tid framöver ett bärande mantra för Clarence Crafoord. Men när en sköterska kommer in med hans magra skonkost och bemöter hans sura min med ett »Men du har ju sjukan« sitter det som en tagg i hans själ.

Rädsor och fantasier

I »Hjärtats oro« vill Clarence Crafoord med utgångspunkt i sina upplevelser fördjupa diskussionen om sambandet mellan de själsliga aspekterna och hjärtsjukdomar. Han vill belysa de rädsor, fantasier och kursändringar som kan bli följden av en plötslig sjukdom. Han vill också ta fram de hypokondriska mekanismer som lätt kan väckas i samband med en allvarlig sjukdom. I boken kommer han också in på andra problemområden, såsom fetmaepidemin, minskad gymnastik i skolor, den ökade stressen osv.

Kort efter hemkomsten upplevde han åter ett obесkrivligt obehag. Ny inläggning. Denna gång fanns inga tecken på hjärtinfarkt. Av allt att döma måste det ha varit fråga om en akut

ångestreaktion. Angiografen, arbetsprovet och ultraljudsundersökningen av hjärtat som gjordes visade att den infarkt som hade fört honom till sjukhuset hade varit av lindrig karaktär.

Läkaren som patient

Det som gör läsningen av boken speciell är Crafoords beskrivning av sina upplevelser av att plötsligt bli patient med åtföljande regressiva tendenser till barnligt beroende, halverotiska dagdrömmar som försvar mot ångest och hur han i fantasin förvandlar personalen till dansande älvor och alvar. Till och med när avdelningsläkaren tillsammans med en sjuksköterska gör sin morgonrond upplever han det som en rituell pas de deux. Hans beskrivning av sina fyra återbesök är tänkvärd. Varje gång träffar han en ny läkare, som förstrött bläddrar i journalen och efter djupdykning i sin datorskärm till sist ägnar några vänliga minuter åt patienten. Tyvärr delar Clarence Crafoord denna erfarenhet med många patienter.

Just när Crafoord kom in på sjukhuset hade man påbörjat ett forskningsprogram för att utvärdera nya behandlingsrutiner. Crafoord erbjöds att få delta i studien. Han fick vara med i två gruppaktiviteter, en där deltagarna tränades i stresshantering samt en med för hjärtpatienter anpassad gymnastik. Dessutom fick han och hans hustru två givande samtal med en kunnig dietist.

Detta var enda gången som hustrun engagerades i hans eftervård. Men så är ju också kvinnan ansvarig för familjens kosthåll. Att hon kanske skulle ha behövt stöd som maka till en hjärtsjuk patient tycks ingen ha tänkt på (recensentens reflexion).

Intressanta problemområden

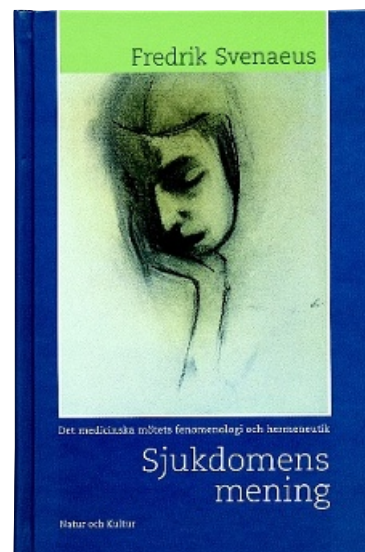
Två områden som berörs i boken kunde med fördel ha penetrerats djupare. Det ena är den situation som uppstår när en läkare själv blir sjuk och är tvungen att få hjälp av en kollega.

Ofta finns då möjlighet att själv välja sin doktor, men inte så sällan finns ingen valsituation, vilket kan ge upphov till komplicerade relationer. Det andra problemområdet som Crafoord berör är hur den behandlande läkaren bäst kan stödja sin patient för att förstärka kroppens egna läkande krafter. Här finns ju mycket kunskap att hämta från den av Michael Balint utvecklade metoden, som det hade varit värt att nämna.

Fin läsupplevelse

»Hjärtats oro« gav mig många eftertankar och Crafoords eleganta stil bidrar till att göra den till en fin läsupplevelse.

VINN EN BOK!

Teorier kring det medicinska mötet

»Utifrån fenomenologin och hermeneutiken, två besläktade filosofiska tanketraditioner, tillhandahåller författaren här teorier som kastar nytt ljus över den medicinska praktiken. De förankras i den kliniska vardagen genom fallbeskrivningar om personer med ett vitt spektrum av vanliga tillstånd och sjukdomar: utmattningsdepression, influensa, diabetes, huvudvärk, prostatacancer ryggproblem, posttraumatiskt stressyndrom och hjärnblödning.«

Ur bokens baksidestext

Delta i vårt boklotteri!

Läkartidningens prenumeranter inbjuds att delta i vårt boklotteri. Denna gång lottar vi ut fem exemplar av Fredrik Svenaeus bok »Sjukdomens mening. Det medicinska mötets fenomenologi och hermeneutik« från Natur och Kultur.

Allt du behöver göra är att sända oss ett vykort med ditt namn, adress, postnr, postort och prenumerationsnummer före den 4 mars 2005.

Namnen på de fem vinnarna publiceras i Läkartidningen och på www.lakartidningen.se